

Ársins Sálarheilsuvirðisløn 2020 – handað í Perlan, Tórsgøta, tann 10. oktober

Aftur í ár havi eg fingið heiðurin at handa sálarheilsuvirðislønina, og tað eri eg sera glaður fyri.

Fyri meg hevur tað stóran týdning at hitta tykkum, sum stríðast við sálarligar avbjóðingar og tykkum, sum hvønn dag stuðla í gerandisdegnum, sum á einhvønn hátt hava varpað ljós á sálarheilsu.

Fyri tykkum, ið hava sálarligar avbjóðingar, ger tað stóran mun bara at fáa eitt gott og upplyftandi orð við á vegnum. Hetta hava vit øll brúk fyri, men serliga tit, ið frammanundan føla tykkum at hava eina tunga byrðu at bera. Alt tykist lættari, tá man veit, at tað er onkur, sum hugsar um og er góður við ein.

Avbjóðingin við koronusmittuni hefur rakt okkum øll meint. Eg havi fingið at vita frá Sinnisbata, at tey í eina tíð hava havt tilboð um eina kjatt-ráðgeving, har fólk dulnevnd kundu ringja og spyrja um ymiskt, sum ørkymlaði tey. Tá koronuavbjóðingarnar vóru í hæddini, fingtu tey nakrar ráðgevarar afturat til at svara teimum mongu, sum ringdu. Hetta var ein stór hjálp fyri tey við sálarheilsuavbjóðingum. Nú tørvurin er minkaður, er tilboðið eisini minkað, og er kjatt-linjan opin hvørt kvøld, har fakfólk svara fyrispurningum.

Sinnisbati hefur gjørt yvirlit yvir, hvat tað er, sum fólk stúra mest fyri. Gjøgnumgangandi eru tað spurningar um ótta, angist og ótryggleika – sum oftast er tengt at, hvussu ein kann klára dagligdagin við smittuvandanum, sum fyllir mest.

Sum eg byrjaði, so er hetta eitt øki, sum stendur mær nær, og sum eg raðfesti ógvuliga høgt. Í hesum sambandi vil eg nevna, at eg ta seinastu tíðina m.a. havi arbeitt við at betra økið innan sálarfrøði.

Ein royndarætlan við ókeypis sálarfrøði til tey 15-35 ára gomlu verður sett í verk í ár. Lógaruppskotið til royndarverkætlanina liggur nú til viðgerðar í Trivnaðarnevndini í Løgtinginum, eftir at tað hevur verið til 1. viðgerð. Verkætlanarleiðari er settur í Heilsutrygd. So skjótt sum uppskotið er endaliga samtykt í Løgtinginum, verður skipanin sett í gongd.

Sjúkrahúsverkið fekk í fjør ein arbeiðssetning frá Heilsumálaráðnum um at seta á stovn eitt slag av skaðastovuvirksemi til fólk, sum bráðliga gerast álvarsliga illa fyri sálarliga. Arbeiðssetningurin er tikin úr “Heildarætlan til sálarliga heilsu í Føroyum”, har táverandi arbeiðsbólkurin mælti til, at Læknavaktin 1870 eisini skal taka sær av teimum, ið bráðliga gerast illa fyri sálarliga.

Til hetta krevst, at starvsfólk við neyðugum førleikum at handfara sálarligar bráðstøður, verða knýtt at Læknavaktini.

Her havi eg sett ein arbeiðsbólk við fakfólkum innan økið. Arbeiðið hevur verið tarnað av koronufarsóttini, men er nú tikið upp aftur. Eitt tilmæli verður eftir ætlan handað mær í næstum. Síðani verður farið í holt við at skipa hetta økið eisini.

So eri eg komin til lötuna at handa ‘Ársins Sálarheilsuvirðisløn 2020’, og tað er eingin minni enn Anna Malan Jógvansdóttir, rithøvundur, sum fær heiðurin í ár.

Sum orsök til, at Anna Malan fær henda heiðurin, hevur nevndin millum annað sett sum grundgeving:

Anna Malan Jógvansdóttir er rithøvundur og listakvinna. Hon hevur millum annað givið út fleiri yrkingasøvn. Í 2019 gav hon út bók, har hon greiðir frá um lívið við psykosu. Í bókini vísir hon á ein heim, sum tey fægstu kenna. Her letur hon almenningin fáa innlit í ein gerandisdag við sorg, gleði, vreiði, vónloysi og vón.

Við sínum listaligu gávum megnar Anna Malan at traðka fram og siga frá sárbarum stöðum og tabuiseraðum evnum, har hon umvegis listini varpar ljós á, hvat psykosa er, og hvussu - í hinum endanum - ber til at koma fyri seg aftur sum eitt heilt menniskja.

Hjartaliga til lukku Anna Malan Jógvansdóttir.

Kaj Leo Holm Johannesen, landsstýrismaður